

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Abielu Lahutamine Ja Kooselu Lõpetamine](#) > Malta

Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?

Abielu lahutamiseks Maltal peab abielupaar esitama ühise avalduse või peab avalduse esitama üks abikaasadest. Lahutusmenetluse algatamise ajal peavad abikaasad vahetult lahutusavalduse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul olema elanud eraldi järjest või perioodide kaupa kokku vähemalt neli aastat või peab lahusele algusest olema möödunud vähemalt neli aastat. Kohus peab samuti olema veendunud, et puuduvad mõistlikud väljavaated abikaasade lepitamiseks. Veel üks tingimus on see, et abikaasad ja kõik nende lapsed peavad saama vajaduse korral piisavat elatist, kuid sellest elatise saamise õigusest võivad pooled igal ajal loobuda. Nende abikaasade jaoks, kes on elanud seaduslikult lahus poolte kokkuleppe või kohtuotsuse alusel, ei kaasne abielu lahutamisega mingeid muutusi poolte kokkuleppe või kohtuotsusega ette nähtud tagajärgedes peale nende tagajärgede, mis vastavalt õigusaktidele kaasnevad abielu lahutamisega. Tuleb märkida, et enne abielu lahutamiseks soovi avaldamist ei pea abikaasad olema elanud seaduslikult lahus kokkuleppe või kohtuotsuse alusel.

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Õigusaktides ei ole sätestatud abielu lahutamise aluseid, kuid nagu juba märgitud lahutamise tingimusi käsitlevas vastuses, peavad abikaasad lahutusmenetluse algatamise ajal vahetult lahutusavalduse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul olema elanud eraldi järjest või perioodide kaupa kokku vähemalt neli aastat või peab lahusele algusest olema möödunud vähemalt neli aastat.

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses

3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)

Nende abikaasade jaoks, kes on alustanud lahusele poolte kokkuleppe või kohtuotsuse alusel, ei kaasne abielu lahutamisega mingeid muutusi poolte kokkuleppe või kohtuotsusega ette nähtud tagajärgedes peale nende tagajärgede, mis vastavalt õigusaktidele kaasnevad abielu lahutamisega. Lahusele käsitlevat seadust kohaldatakse perekonnanimede suhtes ja sellest tulenevalt võib naine pärast lahusele alustamist võtta tagasi oma sünnijärgse perekonnanime, kuid see otsus tuleb deklaratsiooni vormis lisada lahusele lepingusse ning kohtuliku lahusele korral esitab naine selle deklaratsiooni enne otsuse tegemist kohtuasja toimikule lisatava teate vormis. Abielu lahutamisega lõpevad kõik tsiviilõiguslikud tagajärjed ja abikaasad ei ole enam kohustatud koos elama. *Peale selle lõpeb ka abikaasade pärimisõigus alates abielu lahutamist käsitleva määruse või otsuse lõplikuks muutumise kuupäevast.*

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Nende abikaasade jaoks, kes on alustanud lahusele poolte kokkuleppe või kohtuotsuse alusel, ei kaasne abielu lahutamisega mingeid muutusi poolte kokkuleppe või kohtuotsusega ette nähtud tagajärgedes. Malta tsiviilseadustiku artikli 66D lõikes 5 on sätestatud, et kui varaühisus või vara juurdekasvu tasaarvestusel põhinev

varasuhe on lõppenud, on pooltel igal juhul õigus kummagi poole nõusolekul lahutada abielu nii, et kaasomandis olevat vara ei likvideerita.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Abielu lahutamine ei mõjuta vanemate õigusi ja kohustusi seoses lastega või seoses mis tahes kokkuleppega, mille abikaasad on sõlminud laste eest hoolitsemise ja laste hooldusõiguse kohta. Üks pooltest võib siiski väita, et teine pool ei sobi hoolitsema abikaasade alaealiste laste eest, ning kui kohus seda kinnitab, ei saa sobimatuks tunnustatud vanem teise vanema surma korral võtta alaealiste laste hooldusõigust üle ilma kohtu loata.

Alaealisele elatise maksmise kohustus säilib kuni lapse 18-aastaseks saamiseni. Juhul kui laps jätkab pärast seda õpinguid, makstakse elatist kuni tema 23-aastaseks saamiseni, kui ei lepita kokku teisiti.

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

Nende abikaasade jaoks, kes on alustanud lahusele poolte kokkuleppe või kohtuotsuse alusel, ei kaasne abielu lahutamise mingeid muutusi poolte kokkuleppe või kohtuotsusega ette nähtud tagajärgedes. Seega ei lõpe abielu lahutamise elatise maksmise kohustus, kui pooled ei lepi kokku teisiti. Oma otsuses, millega kohus rahuldab abielu lahutamise avalduse, ja menetluse ajal selle poole avalduse alusel, kellel on teiselt poolelt kas tema enda või laste heaks õigus saada elatist, võib kohus näha ette, et teiselt poolelt elatise saamine tuleb tagada asjakohaste ja mõistlike garantiidega, võttes arvesse poolte olukorda. See garantii ei tohi olla suurem viie aasta elatise summast. Sellise taotluse võib esitada ka igal ajal pärast eespool nimetatud otsuse tegemist, kui elatis on tähtjaks maksmata.

Kui üks abikaasadest esitab pädevale tsiviilkohtule avalduse abielu lahutamiseks või seda teevad mõlemad abikaasad koos pärast seda, kui nad on jõudnud järeldusele, et abielu tuleb lõpetada, ning kui abikaasad ei ela ametlikult lahus kokkuleppe või kohtuotsuse alusel, siis enne abikaasade lahutusmenetluse algatamiseks loa andmist kutsub kohus pooled kas kohtu määratud või poolte kokkuleppel kindlaks määratud vahendaja juurde eesmärgiga püüda abikaasasid lepitada. Kui aga leppimist ei saavutata ja kui pooled ei ole veel lahutuse tingimustes kokku leppinud, kasutatakse vahendust selleks, et pooltel oleks võimalik lahutada abielu vastastikusel kokkuleppel. Nimetatud kokkulepe sõlmitakse kõigi või osade järgmiste aspektide kohta:

- laste hooldamine ja hooldusõigus;
- mõlema poole suhtlusõigus seoses lastega;
- abikaasade või ühe abikaasa ja iga lapse elatis;
- abikaasade ühise kodu kasutamine;
- ühisvara või vara juurdekasvu tasaarvestusest tuleneva vara jagamine.

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu” igapäevaelus?

Lahuselu all mõistetakse olukorda, kus üks abikaasadest esitab teise abikaasa vastu vastavasisulise avalduse ning kohus teeb otsuse nende õiguste ja kohustuste kohta, mis abikaasadel lahuselu ajal on.

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Lahuselu võidakse võimaldada ühel või mitmel järgmistest tingimustest:

- abielurikkumine;
- koduvägivald;
- hageja või laste vastu suunatud äärmuslik, julm ja ähvardav käitumine või neile tõsise kahju tekitamine;
- abikaasadelt ei saa eeldada kooselu jätkamist, sest abielu on pöördumatult lõppenud;
- hülgamine.

6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?

Elatise maksmisega seoses on ette nähtud, et see abikaasa, kellest lahus elama hakati, on kohustatud maksma teisele abikaasale ja lastele elatist kuni laste 18-aastaseks saamiseni või – juhul kui lapsed jätkavad pärast seda hariduse omandamist või väljaõppe saamist – kuni laste 23-aastaseks saamiseni. Abikaasale ja lastele makstava elatise summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse abikaasade ja laste kogu olukorda, sealhulgas järgmist:

- laste vajadusi pärast nendega seotud kõigi asjaolude arvessevõtmist;
- mis tahes füüsilist või vaimset puuet;
- haigust, mis on nii tõsine ja raske, et võivad takistada abikaasal või lastel end ise üleval pidada;
- seda, kas elatist saama õigustatud isiku teenimisvõime vähenes selle tõttu, et asjaomane abikaasa pidi abielu jooksul hoolitsema majapidamise ja teise abikaasa eest ning abielust sündinud laste kasvatamise eest;
- kogu sissetulekut või tulu, mida abikaasad saavad või üks abikaasadest saab seaduse alusel;
- abikaasa või laste vajadusi seoses eluasemega;
- summat, mida kumbki pool oleks saanud hüvitisena, sealhulgas (kuid mitte ainult) pensioniskeemi kohase hüvitisena, mille saamise õigusest või võimalusest asjaomane pool lahuselü tõttu ilma jääb.

Abikaasade ühise kodu võib kohus ühe poole avalduse alusel anda eranditult ühe poole kasutusse selliseks ajaks ja sellistel tingimustel, mida ta peab asjakohaseks. Kohus võib oma otsusega samuti ette näha, et abikaasade ühine kodu tuleks maha müüa, kui ta on veendunud, et mõlemal abikaasal ja nende lastel on olemas alternatiivne ja sobiv eluase, ning et müügitulu tuleb jagada poolte vahel selliselt, nagu kohus peab asjakohaseks. Kui ühine kodu kuulub mõlemale abikaasale, annab kohus selle kasutusõiguse ühele abikaasale, kes peab teisele abikaasale hüvitama talle sellega tekitatud rahalise kahju.

Lahuselu kohta otsuse tegemisel määrab kohus kindlaks ka selle, kummale abikaasale antakse laste hooldusõigus, võttes eeskätt arvesse laste heaolu. Kohus võib ühe abikaasa avalduse alusel siiski otsustada, et teine abikaasa ei sobi hoolitsema abikaasade alaealiste laste eest. Kui kohus nii otsustab, siis ei ole sobimatuks tunnistatud abikaasal teise poole surma korral õigust saada alaealiste laste hooldusõigust ilma kohtu vastava loata.

Lahuselu korral võib naine võtta tagasi oma sünnijärgse perekonnanime, kuid see otsus tuleb deklaratsiooni vormis lisada lahuselu lepingusse ning kohtuliku lahuselu korral esitab naine selle deklaratsiooni enne otsuse tegemist kohtuasja toimikule lisatava teate vormis.

Igal juhul ei lõpe lahuseluga abielu õiguslikud tagajärjed kolmandate isikute jaoks, välja arvatud alates lahuselu lepingu perekonnaseisuregistris registreerimise kuupäevast.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?

Abielu kehtetuks tunnistamine tähendab, et abielul ei ole õiguslikke tagajärgi. Selline abielu tunnistatakse õigustühiseks.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Abielu on õigustühine järgmistel juhtudel:

- ei ole täidetud formaalsusi, mis on abielu sõlmimise riigi õigusaktidega nõutavad selleks, et abielu oleks kehtiv;
- ühe abikaasa nõusolek abielu sõlmimiseks on saadud kas füüsilise või vaimse vägivalda või ähvardamise teel;
- ühe abikaasa nõusolek on õigustühine tulenevalt asjaolust, et tal puudusid õiged andmed teise abikaasa isiku kohta;
- ühe abikaasa nõusolek on saadud sel viisil, et on teadlikult varjatud teise poole teatavat omadust, mis oma laadilt võiks tõsiselt kahjustada abielusuhteid;
- ühe abikaasa nõusolek on õigustühine tulenevalt asjaolust, et asjaomasel isikul puudus vajalik teo- ja otsusevõime abielu või sellega kaasnevate põhiliste õiguste ja kohustuste üle otsustamiseks või asjaomane isik kannatab tõsise psüühikahäire all, mille tõttu ei ole see pool võimeline täitma abieluga kaasnevaid põhikohustusi;
- üks abikaasadest on impotent, olenemata sellest, kas impotentsus on absoluutne või suhteline, kuid ainult juhul, kui impotentsus oli olemas juba enne abielu sõlmimist;
- ühe abikaasa nõusolek saadi abielu enda või abielu ühe või mitme olulise elemendi ilmse välistamise või abielulise suguakti sooritamise õiguse ilmse välistamise tõttu;
- üks abikaasadest on sidunud oma nõusoleku tulevikus täidetava tingimusega;
- ühel abikaasadest puudus abielu sõlmimise ajal kasvõi tulenevalt ajutisest seisundist piisav otsuse- või

tahtevõime selleks, et anda nõusolek abielu sõlmimiseks, kuid ta ei olnud tunnistanud teovõimetuks või vaimuhaigeks;

- abielus ei ole jõutud suguaktini.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Kui abielu tunnistatakse õigustühiseks, siis abielu ajal sündinud või sigitatud laste jaoks on sellel abielul sellised õiguslikud tagajärjed, nagu oleks abielu alati kehtinud. Sama kehtib nende laste suhtes, kes on sündinud enne sellise abielu sõlmimist ja keda on tunnustatud enne seda, kui tehakse abielu kehtetuks tunnistamise otsus. Kui ainult üks abikaasadest toimis heas usus, siis kehtivad sellised õiguslikud tagajärjed nii tema kui ka laste jaoks. Kui kumbki abikaasadest ei toiminud heas usus, siis on abielul kehtiva abieluga samaväärsed õiguslikud tagajärjed ainult nende laste jaoks, kes sündisid või sigitati õigustühiseks tunnistatud abielu ajal. See abikaasa, kellel lasub vastutus abielu õigustühisuse eest, peab maksma teisele heas usus toiminud abikaasale elatist viis aastat. See kohustus lõpeb, kui heas usus toiminud pool abiellub selle aja jooksul uuesti.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada kohtuväliselt?

Ei, alternatiivsed võimalused puuduvad. Seda saab teha ainult kohtus.

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

Ilmaliku abielu lahutamise, sellise abieluga seotud kohtuliku lahuselu või ilmaliku abielu kehtetuks tunnistamise avaldus tuleb esitada tsiviilkohtu perekonnaasjade osakonnale, kuid Malta kirikukohtu tehtud otsus abielu kehtetuks tunnistamise kohta tuleb esitada registreerimiseks apellatsioonikohtule. Ilmaliku abielu lahutamise, sellise abieluga seotud lahuselu ja ilmaliku abielu kehtetuks tunnistamise avaldus tuleb koostada vande all. Avaldusele tuleb vastata 20 päeva jooksul. Avaldusele lisatavad dokumendid sõltuvad sellest, mida soovitakse tõendada. Kui tegemist on kirikukohtu tehtud kehtetuks tunnistamise otsuse registreerimisega, tuleb lisada Malta metropoliidikohtu otsuse koopiat, teise astme piirkondliku kohtu määrus, jõustamismäärus ja abielutunnistus.

Kumbki pool võib lahuselu taotlemise ajal – kuid mitte pärast seda, kui kohus on läinud otsust tegema – esitada avalduse selle kohta, et lahuseluavaldust käsitataks hoopis abielu lahutamise avaldusena.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Jah, menetlusabi võidakse võimaldada juhul, kui on täidetud kohtukorralduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 912 sätestatud tingimused.

13 Kas abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Jah, abielu lahutamist, kohtulikku lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva otsuse saab edasi kaevata. Tuleb siiski meeles pidada, et edasi ei saa kaevata määrust, mis käsitleb Malta kirikukohtu otsuse (abielu kehtetuks tunnistamise kohta) registreerimist.

14 Milline on abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Välisriigi kohtu otsust, mis käsitleb või mõjutab abielus oleva isiku staatust, tunnustatakse Malta õiguse kohaldamise kõigil eesmärkidel, kui asjaomase otsuse on teinud selle riigi pädev kohus, kus asub ühe

menetlusosalise alaline elukoht või mille kodanik üks menetlusosalistest on. Tunnustamist teostab Malta perekonnaseisuregister (Evans Building, Triq Merkanti , Valletta VLT 2000).

Lisaks Malta õigusaktidele kohaldatakse ka Euroopa õigust, nimelt nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrust (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000. Selle määruse artiklis 22 osutatakse abielulahutust, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamist käsitlevate kohtuotsuste mittetunnustamise põhjustele. Need on järgmised:

„a) kui selline tunnustamine on oluliselt vastuolus selle liikmesriigi avaliku korraga, kus taotletakse tunnustamist;

b) kui see on tehtud tagaselja ja algatamist käsitlevat või samaväärset dokumenti ei ole edastatud kostjale küllalt aegsasti ja sellisel viisil, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui on tõestatud, et kostja on kohtuotsuse selgesõnaliselt heaks kiitnud;

c) kui see on vastuolus kohtuotsusega, mis on tehtud nendesamade asjaosaliste vahelise menetluse käigus selles liikmesriigis, kus taotletakse tunnustamist; või

d) kui see on vastuolus varasema kohtuotsusega, mis on tehtud teises liikmesriigis või mitteliikmesriigis nendesamade asjaosaliste vahel, tingimusel et varasem kohtuotsus vastab tingimustele, mis on vajalikud selle tunnustamiseks liikmesriigis, kus seda taotletakse”.

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Kui soovitakse vaidlustada abielulahutust, kohtulikku lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva otsuse tunnustamist, siis tuleb pöörduda tsiviilkohtu perekonnaasjade osakonna poole. Kohaldatakse Malta seadustekogu 12. peatükis sätestatud menetlust.

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

Tsiviilkohtud on pädevad arutama ja lahendama abielu lahutamise avaldusi juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- vähemalt üks abikaasadest elas alaliselt Maltal sellel kuupäeval, mil pädevale tsiviilkohtule esitati avaldus abielu lahutamiseks; või
- vähemalt ühe abikaasa tavapärane elukoht oli Maltal abielu lahutamise avalduse esitamisele vahetult eelnenud üheaastase ajavahemiku jooksul.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

Viimati uuendatud: 17/12/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.